

ATELIER
Laines d'Europe

Une filière laine en Europe: diversité, créativité et organisation

Marie-Thérèse Chaupin
ATELIER-Laines d'Europe

Rencontres Internationales des Acteurs de
l'Agro-sylvo-pastoralisme Méditerranéen
Florac, 17-20 Octobre 2017

Une situation difficile

- Pour les éleveurs, sans formation sur cette matière, la laine est un déchet encombrant et générateur de coûts
- A la collecte, les circuits sont peu transparents, la majorité des laines sont exportées
- La laine a été classée par l'UE comme « sous-produit animal de catégorie 3 » et réglementée
- Depuis les années 1950, les fibres synthétiques dominent le marché des fibres textiles. La laine représente 2% du total seulement
- De nombreuses entreprises du textile ont fermé ou ont été délocalisées.

Un nouveau regard

- Une attention aux ressources naturelles et renouvelables
- La réflexion sur l'épuisement des ressources fossiles, base des fibres synthétiques
- La recherche de traçabilité des produits

- L'intérêt pour les petites structures de transformation
- Le développement d'une mode soucieuse des conditions écologiques et sociales de production; la recherche de produits bio
- Un intérêt pour les races menacées ou à faible effectif
- L'idée de valoriser au mieux tous les produits de l'élevage ovin
- La question du bien-être animal, la tonte étant un soin indispensable.

ATELIER-Laines d'Europe

Environ 230 adhérents dans une dizaine de pays d'Europe: éleveurs, tondeurs, artisans, entreprises textiles, artistes, musées...

Ses activités:

- Rencontres et échanges d'expériences
- Stages et formations
- Promotion de la filière, expositions
- Accompagnement de projets d'éleveurs
- Contacts avec les institutions

Pastoralisme et laine ?

Brigasques, Alpes-Maritimes

Ménilainos, Sud-est de la France

Raiolaine, Cévennes

LES PRODUITS

Tous nos produits sont fabriqués avec de la laine de brebis Raiôle. Ils sont réalisés en France par des artisans et des créateurs respectueux de l'environnement, qui marient tradition de la laine, modernité et innovation.

Les adresses des boutiques partenaires où vous pouvez trouver nos produits sont sur notre site www.raiolaine.org

Certains sont commandables grâce au bon de souscription joint à ce dépliant.

DehesaLana, Extrémadure (Espagne)

Sara Telaio à Shköder (Albanie)

Eleveurs transhumants d'Epire (Grèce)

Changer les difficultés en atouts

Πρόγραμμα Ενημερωτικής Ημερίδας:
«Το μαλλί που πρόκειται από την παραγωγή σε σύγχρονη καλλιέργεια»

Κυριακή 11 Ιουνίου 2017, ώρα 10:30 πμ
στον Ένανο Κοιστάρι
στο Δοκί Παναγιώτι Ιωαννίνων

10:30-11:15 Ξεμπέρι-Χορωδή*

11:15-11:30 Ξεμπέρι-Χορωδή από Ήπειρο και
Γραμμική Ομοτιμήρηση από Ροδωλίη από
Δρ. Μιχαήλ Μασαδορά, Γραμμική-Παντοφάνη, ΚΤΕΔ
Ιωαννίνων

11:30-11:45 Τραπέζι από παραδοσιακή κουζίνα
(Μεγάλο Δούλο)

11:45-12:00 Στέφανος Παλιδοβάσις, Έπισημος Καλλιγραφέας, Σκωπός,
Καλλιτ. Έργο: «Καλλιγραφία Μαλλιών»

12:00-12:00 Τραπέζι, 1η ώρα από τον οφθαλμολόγο
Σπύρο Αβέρωφ, 2η ώρα από τον παθολόγο
Ιωάννη Καραγιάννη

12:00-12:15 Η ανάπτυξη μαλλιών και Ελλάδα οφθαλμολόγος
Παναγιώτα Κουτσούλη, Αίματος (Οφθαλμολογία)
Πανεπιστήμιο Αθηνών

12:15-12:30 Εξομολογώντας γρήγορα τον παλιό καιρό
Μαρίνα ΜΑΝΙΣΙΝΗ, Φιλολόγος Πανεπιστημίου
Αθηνών

12:30-12:50 Σαβίνα-Συμπέρι-Χορωδή

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ
Το Κέντρο Γενετικής Βελτίωσης Σόλων Ιωαννίνων και η Ένωση Μεταποιημένων Κτηνοτρόφων Ηπείρου σας προσκαλούν στην

ΗΜΕΡΑ ΜΑΛΛΙΟΥ ΠΡΟΒΑΤΟΥ
«Παράδοση, Εμπειρίες, Δημιουργίες»

υπό την αιγίδα της Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στις εγκαταστάσεις του Ένανου Κοιστάρι στο Δοκί Παναγιώτι Ιωαννίνων, την **Κυριακή 11 Ιουνίου 2017**

ΚΑΛΗΛΕΞΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΕΛΕΓΑΤΕΙΑ
Πρόεδρος: ΣΠΥΡΟΣ ΑΒΕΡΩΦ
Μέλη: ΔΡ. ΜΙΧΑΗΛ ΜΑΣΑΔΟΡΑ, ΚΑΛΛΙΤ. ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΛΙΔΟΒΑΣΙΣ, ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΟΣ ΣΠΥΡΟΣ ΑΒΕΡΩΦ, ΚΑΛΙΤ. ΣΑΒΙΝΑ ΜΑΝΙΣΙΝΗ

ΚΑΛΗΛΕΞΗ ΔΕΛΕΓΑΤΕΙΑ
Πρόεδρος: ΣΠΥΡΟΣ ΑΒΕΡΩΦ
Μέλη: ΔΡ. ΜΙΧΑΗΛ ΜΑΣΑΔΟΡΑ, ΚΑΛΙΤ. ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΛΙΔΟΒΑΣΙΣ, ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΟΣ ΣΠΥΡΟΣ ΑΒΕΡΩΦ, ΚΑΛΙΤ. ΣΑΒΙΝΑ ΜΑΝΙΣΙΝΗ

ΚΑΛΗΛΕΞΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΕΛΕΓΑΤΕΙΑ
Πρόεδρος: ΣΠΥΡΟΣ ΑΒΕΡΩΦ
Μέλη: ΔΡ. ΜΙΧΑΗΛ ΜΑΣΑΔΟΡΑ, ΚΑΛΙΤ. ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΛΙΔΟΒΑΣΙΣ, ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΟΣ ΣΠΥΡΟΣ ΑΒΕΡΩΦ, ΚΑΛΙΤ. ΣΑΒΙΝΑ ΜΑΝΙΣΙΝΗ

Τρόπος επικοινωνίας με:

- Κ.Γ.Β.Σ. Ιωαννίνων: Πανεπιστήμιο Ιωάνν, Τ.Κ. 45110, Ιωάννινα. Τηλ: 263103888, Fax: 26331476, E-mail: kgb@anqotenet.gr
- Ε.Μ.Κ.Η.: ΚΑΛΙΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΗΣ 36, Τ.Κ. 45130, Ιωάννινα. Τηλ/FAX: 26331476, E-mail: metakoinomeni@gmail.com, http://www.emkh.gr/

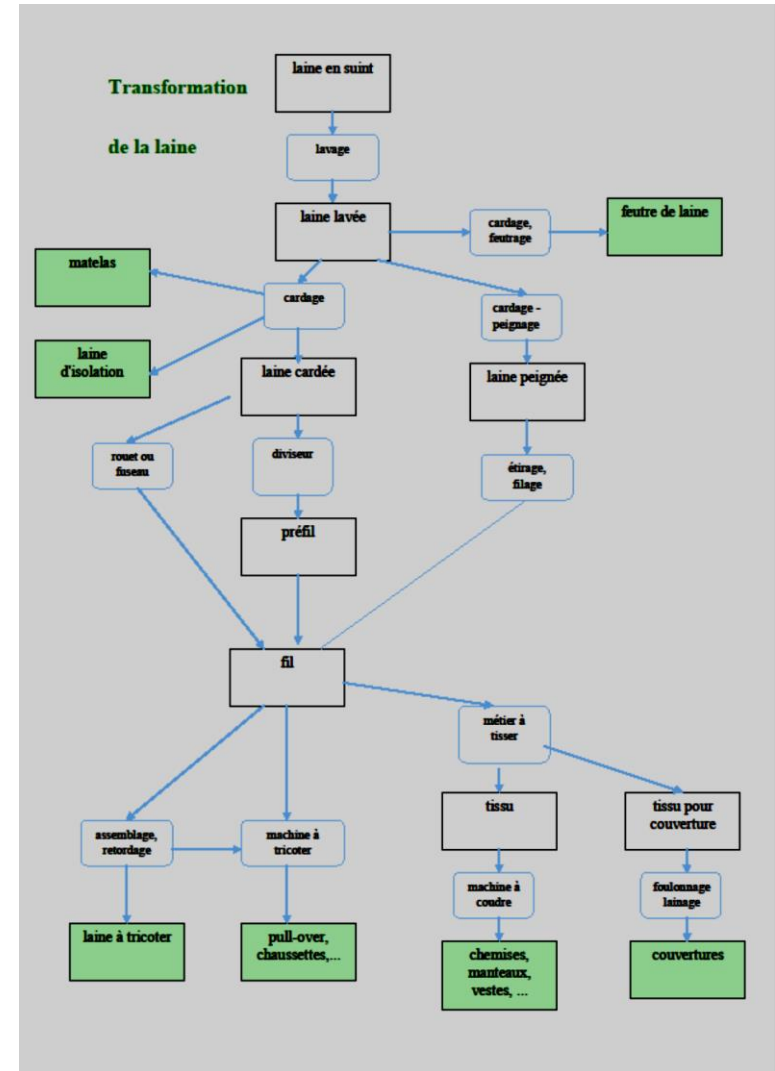
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΗΜΕΡΑ ΜΑΛΛΙΟΥ ΠΡΟΒΑΤΟΥ
Παράδοση, Εμπειρίες, Δημιουργίες

Κυριακή 11 Ιουνίου 2017
ΔΟΚΙ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Les points critiques

Les autres pays méditerranéens

La laine vagabonde

ATELIER
Laines d'Europe

Une filière laine en Europe: un lien entre le pastoralisme et le grand public

Marie-Thérèse Chaupin
ATELIER-Laines d'Europe

www.atelierlainesdeurope.eu
atelier5@orange.fr